

Prediction of family resilience based on marital commitment and psychological capital in married couples of Takab city

Hosseinali. Ehsani¹, Mansure. Shahriari*², Mehdi. Zare Bahramabadi³ & Mahshid. Izadi⁴

1. PhD Student of Department of Counseling, Center Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2. Assistant Professor, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Branch, Tehran, Iran.
3. Associate Professor, Department of Behavioral Sciences, Research Institute for Humanities Research and Development, Samat Organization, Iran
4. Assistant Professor, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Branch, Tehran, Iran

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 90-100

Corresponding Author's Info

Email:

mansure_shahriari@yahoo.com

Article history:

Received: 2022/07/16

Revised: 2022/12/16

Accepted: 2022/12/17

Published online: 2023/04/22

Keywords:

marital commitment, family resilience, psychological capital

ABSTRACT

Background and Aim: In the happiest marital relationships, people sometimes face stressful situations or problems, and yet, their relationships can remain stable. In this context, it is thought that determining which resources provide relational resilience can provide guidance for strengthening a marital relationship; Therefore, the current research was formed with the aim of predicting family resilience based on marital commitment and psychological capital. **Methods:** The current research is descriptive of the correlation type; For this purpose, a random sample of 296 people was selected from the statistical population of married men and women in Takab (from West Azarbaijan province). In this research, in order to collect data, McCubbin et al.'s family resilience questionnaire (1986), Stanley and Markman's Marital Commitment Questionnaire (1992), and Luthans' Psychological Capital Questionnaire (2007) were used. The data obtained from the research were analyzed with SPSS-23 software. **Results:** The results of multivariate regression showed that marital commitment can predict family resilience with 99% confidence and among the components of psychological capital, self-efficacy can predict family resilience with 95% confidence. **Conclusion:** As a result, in order to face and deal with problems and crises, it is emphasized on preserving family unity and marital commitment and psychological capital.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Ehsani, H., Shahriari, M., Zare Baharmabadi, M., & Izadi, M. (2023). Prediction of family resilience based on marital commitment and psychological capital in married couples of Takab city. *jayps*, 4(1): 90-100

پیش‌بینی تاب‌آوری خانواده بر اساس تعهد زناشویی و سرمایه روان‌شناختی در متأهلین شهر تکاب

حسینعلی احسانی^۱، منصوره شهریاری^{۲*}، مهدی زارع بهرام‌آبادی^۳ و مهشید ایزدی^۴

۱. دانشجوی دکتری گروه مشاوره، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه روانشناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. دانشیار گروه علوم رفتاری، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، سازمان سمت، ایران
۴. استادیار گروه روانشناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: علمی پژوهشی	زمینه و هدف: در شادترین روابط زناشویی، افراد گاهی با شرایط یا مشکلات استرس‌زا مواجه می‌شوند و با این حال، روابط آن‌ها می‌تواند پایدار بماند. در این شرایط، تصور می‌شود که تعیین اینکه کدام منابع، تاب‌آوری رابطه‌ای را فراهم می‌کنند، می‌تواند راهنمایی برای تقویت یک رابطه زناشویی باشد؛ لذا پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی تاب‌آوری خانواده بر اساس تعهد زناشویی و سرمایه روان‌شناختی شکل گرفت. روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است؛ بدین منظور از جامعه آماری زنان و مردان متأهل شهر تکاب (از استان آذربایجان غربی) نمونه‌ای با روش نمونه‌گیری در دسترس به حجم ۲۹۶ نفر انتخاب شدند. در این پژوهش به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه تاب‌آوری خانواده مک کوبین و همکاران (۱۹۸۶)، و پرسشنامه تعهد زناشویی استانلی و مارکمن (۱۹۹۲) و پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز (۲۰۰۷)، استفاده شد. داده‌های حاصل از پژوهش با نرم افزار SPSS-۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها: نتایج رگرسیون چند متغیره نشان داد تعهد زناشویی با اطمینان ۹۹ درصد و از بین مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی، خودکارآمدی با اطمینان ۹۵ درصد قادر به پیش‌بینی تاب‌آوری خانواده است. نتیجه‌گیری: با در نتیجه برای رویارویی و مقابله با مشکلات و بحران‌ها بر حفظ کبان خانواده و تعهد زناشویی و سرمایه روان‌شناختی تأکید می‌شود.
صفحات: ۹۰-۱۰۰	
اطلاعات نویسنده مسئول	
ایمیل: mansure_shahriari@yahoo.com	
سابقه مقاله	
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵	
تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۰۹/۲۵	
تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۹/۲۶	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۲/۰۲	
واژگان کلیدی	
تعهد زناشویی، تاب‌آوری خانواده، سرمایه روان‌شناختی	
انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.	
تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.	

شیوه‌استناد به این مقاله

احسانی، ح.، شهریاری، م.، زارع بهرام‌آبادی، م.، و ایزدی، م. (۱۴۰۲). پیش‌بینی تاب‌آوری خانواده بر اساس تعهد زناشویی و سرمایه روان‌شناختی در متأهلین شهر تکاب. مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان، ۴(۱): ۹۰-۱۰۰.

مقدمه

تاب‌آوری^۱ به عنوان مهارت‌ها، ویژگی‌ها و توانایی‌هایی که افراد را قادر به انطباق با سختی‌ها، مشکلات و چالش‌ها می‌کند تعریف شده است (توماس^۲، ۲۰۱۱). تاب‌آوری خانواده^۳ مفهومی است که ریشه‌های گسترده و عمیقی دارد، از توسعه مفهوم تاب‌آوری فردی تا فرضیه‌های نظریه سیستم‌های کلی، از جمله نظریه سیستم‌های خانواده و مدل‌های درماني مرتبط و همچنین مطالعاتی در مورد استرس خانواده و مقابله. ادغام این ریشه‌ها در یک نظریه جامع ناقص است (ماروویک، لیبنبرگ، فریک^۴، ۲۰۲۰). تاب‌آوری خانواده در نگاه سیستمی از جمله به گواهی پژوهش‌های مروری کارن بنزیس و ریچل مک‌کریک^۵ (۲۰۰۹) تحت نام عوامل کلیدی محافظ تاب‌آوری خانواده به عوامل متعدد فردی، خانوادگی و اجتماعی توجه دارد. از عوامل خانوادگی می‌توان به تعهد زناشویی^۶ اشاره کرد. همچنین در بعد دینی ۱۵۰ کلید واژه در ادبیات علمی روانشناسی استخراج و معادل‌گزینی قرآنی شده و سپس به متخصصین فوق‌الذکر ارائه، و در نهایت پنج مولفه اصلی تاب‌آوری خانواده با رویکرد قرآنی استخراج گردیده است، این پنج مولفه اساسی (۱) خودآگاهی، (۲) ایمان، (۳) تقوا، (۴) صبر و (۵) امید، عبارت شده است. (چمی، و همکاران، ۱۳۹۸). حتی در شادترین روابط زناشویی، افراد گاهی با شرایط یا مشکلات استرس‌زا مواجه می‌شوند و با این حال، روابط آن‌ها می‌تواند پایدار بماند. در این شرایط، تصور می‌شود که تعیین اینکه کدام منابع، تاب‌آوری رابطه‌ای را فراهم می‌کنند، می‌تواند راهنمایی برای تقویت یک رابطه زناشویی باشد (ایدوگان و دینسر^۷، ۲۰۲۰). تعهد زناشویی یکی از ویژگی‌های مهم ازدواج‌های موفق و طولانی مدت است (تقی‌یار و پهلوان زاده، ۱۳۹۸). تعهد زناشویی به این معنی است که زوجین تا چه حد به روابط زناشویی خود ارزش می‌دهند و چقدر برای حفظ و تداوم ازدواجشان انگیزه دارند (آماتو^۸، ۲۰۰۸). : درقرآن زمانی که صفات مؤمنان را بر می‌شمارد می‌فرماید: پایبندی به

تعهدات زندگی و پایبندی به همسران - از صفات مؤمنان است - (سوره مؤمنون آیه ۱۲ و سوره معراج آیه ۳۳). همچنین در سوره بقره (آیه ۱۷۷) کسی را نیکو کار می‌داند که وفای به عهد کند. و نیز در سوره اسرا آیه ۳۴ می‌فرماید: در قیامت از تعهد به وعده‌ها سؤال می‌شود. علی (ع) در نهج البلاغه خطبه ۴۱ می‌فرماید: اگر کسی بداند بازگشتگاه او چگونه است پیمان شکنی نمی‌کند (محمدی ۱۳۹۲، هادی ۱۳۹۵). پایداری و کامیابی خانواده بر مودت (رفتار محبت آمیز) و رحمت (رحم و دلسوزی) استوار است که سبک همسر‌گزینی و همسر داری برای مقرر الهی نقش دارد. (پسندیده ۱۳۹۱). پایبندی به مذهب یک عامل تاثیر گذار در امر ازدواج است (اسد پور، ۱۳۹۴). ساختمان جامعه بشری استوار از نقش مکمل زن و شوهر است و مهمترین جلوه گاه مودت و رحمت جامعه کوچک خانواده است (طباطبایی، ۱۳۷۶). نتایج مطالعه دیو و جکسون^۹ (۲۰۱۸) نشان داد مردان به هنگام بروز فشارهای مالی و اقتصادی سطوح بالاتری از تعهد را گزارش کردند و تاب‌آوری بالاتری نسبت به همسران خود داشتند.

در توجه دیگر به ویژگی‌های افراد خانواده به جهت تاب‌آوری خانواده در قبال بحران‌ها، از جمله امید به سرمایه‌های اعضای خانواده است. آنچه به غیر از سرمایه مالی در حوزه اقتصاد، و سرمایه انسانی و اجتماعی در مهارت‌ها و روابط، سرمایه روان‌شناختی^{۱۰} افراد در حوزه روانشناسی از جمله درسازمان و خانواده از مزیت‌های نسبی است. اینکه یک فرد بجای دور خود چرخیدن و آیه یأس خواندن در مقابل مسائل؛ دارای امید و دیسپلین بوده و با اراده پویا به خود اعتماد و اطمینان داشته و هدفمند و مثمر تلاش کند و در مقابل وقایع خوش بین و به کنترل بهینه وقایع مؤمن باشد در مجموع دارای سرمایه روان‌شناختی است. سرمایه روان‌شناختی یک سازه ترکیبی

6 Marital commitment
7 Aydogan, D., & Dincer, D.
8 Amatoy, P. R
9 Dew, J., & Jackson, M.
10 psychological capital

1 Resilience
2 Thomas, D. A
3 family resilience
4 Maurović, I., Liebenberg, L., & Ferić, M.
5 Karen Benzies and Richelle Mychasiuk

شد و برای بررسی اعتبار ابزارها از آلفای کرونباخ استفاده شد.

ابزار پژوهش

۱. **پرسشنامه تاب‌آوری خانواده.** شاخص تاب‌آوری خانواده به منظور ارزیابی میزان تاب‌آوری خانواده‌ها در مقابل استرس توسط مک کوبین و همکاران (۱۹۸۶) ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۲۰ عبارت است که در آن تاب‌آوری خانواده برای کم کردن اثرات فشارها و سختی‌ها در خانواده مفهوم پردازی شده است. نمره گذاری بر اساس طیف لیکرت ۴ درجه ای (غلط = ۰، تقریباً غلط = ۱، تقریباً درست = ۲، کاملاً درست = ۳) است. برخی عبارات نیز نمره گذاری معکوس دارند. پرسشنامه تاب‌آوری خانواده از پایایی و روایی مطلوبی برخوردار است. همبستگی معنی دار شاخص تاب‌آوری خانواده با شاخص‌های انعطاف پذیری خانواده، زمان و عادات خانواده و مقیاس زندگی خانوادگی بیانگر روایی هم زمان این آزمون است. در پژوهش خندان دل و کوایانفر (۱۳۹۴) ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۸۲ و در پژوهش آیینی چی (۱۳۹۷) ۰/۸۱ گزارش شده است.

۲. **پرسشنامه تعهد زناشویی.** این پرسشنامه توسط استانلی و مارکمن (۱۹۹۲) طراحی و دارای دو بعد تعهد اجباری و فداکارانه است. این مقیاس دارای ۱۴ گویه است و نمره گذاری آن بر اساس طیف لیکرت به ترتیب از ۱ (مخالف) تا ۷ (موافق) می باشد. نمره بالا در این پرسشنامه، بالا بودن تعهد زوجین را نشان می‌دهد. این ابزار از لحاظ تئوری از ثبات ساختار عاملی مناسب و همسانی درونی بالایی در اجرا روی نمونه‌های مختلف با میانگین ضریب آلفای ۰/۸۲ برخوردار بوده است (آدامز و جونز ۱۹۹۷، استانلی و مارکمن ۱۹۹۲، پرامن ۱۹۸۶؛ به نقل از امانی، ۱۳۹۴). در پژوهش امانی (۱۳۹۴) آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۸۵ گزارش شده است (بهجتی، کوهستانی، رضایپور میر صالح، ۱۳۹۹).

و هم افزا از چهار متغیر- آشکار- خودکار آمدی^۱، خوش بینی^۲، تاب‌آوری^۳، امید^۴ است. خودکارآمدی به معنی قضاوت یک فرد در باره تواناییهایش در مورد انجام یک عمل تعریف میشود، خوش بینی به معنی انتظار مثبت از پیامد هاست و از عوامل ثابت، کلی و درونی اسناد می‌گیرد. و تاب‌آوری یعنی سازگاری مثبت و فعال و سازنده فرد در برابر آسیبها است. امید هم به معنی حالت انگیزش مثبت که حاکی از هدف روشن و بررسی راههای مناسب برای حصول بدان تعریف می‌شود. این مؤلفه‌ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنی بخشیده، تلاش برای تغییر موقعیت‌های فشارزا را تداوم می‌دهد (ارز و جاگ، ۲۰۰۱). با توجه به مسایل ذکر شده و نظر به اینکه در شهر تکاب این رابطه مورد بررسی قرار نگرفته این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سؤال است؛ آیا تعهد زناشویی و سرمایه روان شناختی می‌تواند تاب‌آوری خانواده را در متأهلین شهر تکاب پیش‌بینی کند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، بنیادی و از جهت گردآوری داده‌ها از مطالعات همبستگی و رگرسیون است. جامعه آماری شامل کلیه زنان و مردان متأهل شهر تکاب (از استان آذربایجان غربی) است. بنابراین با توجه به تعداد مؤلفه‌ها و احتساب ریزش، نمونه‌ای با حجم ۲۹۶ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس، از بین زنان و مردان متأهل شهر تکاب؛ اولیای دانش آموزان، شاغلین در آموزش و پرورش و ادارات شهر تکاب انتخاب شدند. داده‌ها بصورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری شدند و با روش رگرسیون و همبستگی و با استفاده از نرم افزار spss-23 و Amos-23 تجزیه و تحلیل شدند. در این پژوهش روایی ابزارها با استفاده از مدل یابی معادلات ساختاری و از طریق برازش مدل‌های اندازه گیری انجام

3 Resilience
4 Hope

1 Self-efficacy
2 Optimism

یافته‌ها

در این پژوهش ۲۹۶ نفر شرکت داشتند که از این تعداد ۸۷ نفر زن و ۶۲ مرد به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند و ۱۴۷ نفر نیز از ذکر جنسیت خود در برگه پاسخنامه خودداری کرده‌اند.

۳. پرسشنامه سرمایه روان شناختی. این پرسشنامه توسط لوتانز (۲۰۰۷) طراحی شده است؛ و دارای ۲۴ گویه و چهارمؤلفه؛ خودکارآمدی، امیدواری، خوش بینی و انعطاف پذیری است. پایایی آن را لوتانز و همکاران (۲۰۰۷)، ۰/۹۰ و در ایران خسرو شاهی و همکاران (۱۳۹۱)، ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند. اساتید صاحب نظر روایی محتوایی آن را تایید کرده‌اند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

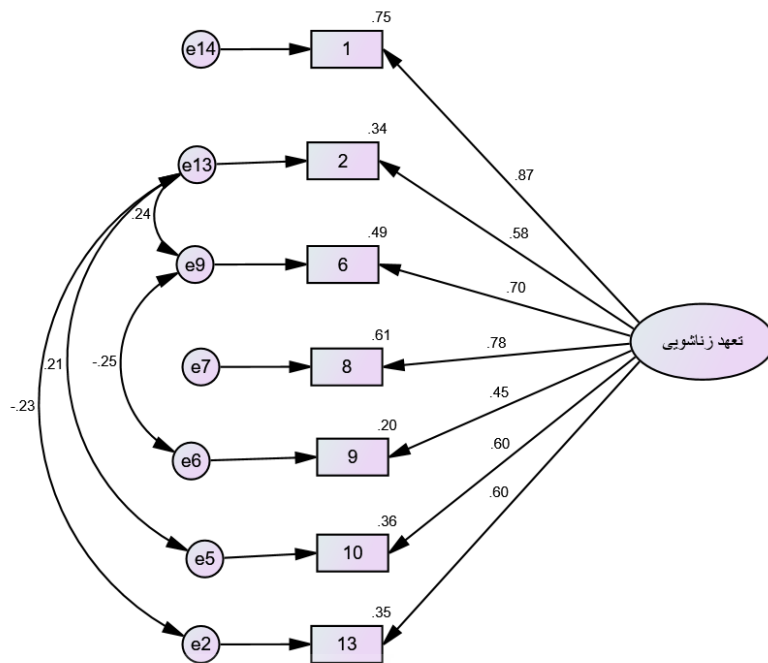
متغیر	خرده مقیاس	میانگین	خطای استاندارد میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
تاب‌آوری خانواده	-	۴۳/۲۵	۰/۴۸	۶/۹۳	-۰/۳۲۱	-۰/۷۹۹
تعهد زناشویی	-	۶۱/۶۰	۰/۶۷	۱۰/۵۵	-۰/۱۶۸	۰/۷۹۰
سرمایه روان‌شناختی	خودکارآمدی	۳۰/۵۳	۰/۲۵	۳/۳۰	-۰/۷۷۳	۰/۶۱۶
	امیدواری	۲۸/۷۶	۲۸۰	۳/۸۰	-۰/۴۷۲	-۰/۳۵۹
	تاب‌آوری	۲۶/۲۴	۰/۲۶	۳/۸۷	-۰/۲۱۳	۰/۱۵۸
	خوش بینی	۲۵/۹۴	۰/۲۷	۳/۶۰	-۰/۳۵۰	۰/۸۸۴

جدول فوق شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش و خرده مقیاس‌های آن‌ها را نشان می‌دهد. در مرحله تحلیل استنباطی داده‌ها، در ابتدا مفروضه نرمال بودن داده‌ها، و بررسی روایی متغیرها با روش تحلیل عاملی تاییدی از طریق مدل اندازه‌گیری متغیرها و بررسی اعتبار متغیرها با روش آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت در این پژوهش داده‌های پرت یک متغیره از طریق بررسی کشیدگی^۲ و چولگی^۳ و داده‌های پرت چند متغیره توسط آزمون ماهالانوبیس^۴ بررسی شدند. در حالت کلی چنانچه چولگی و کشیدگی در بازه (۲، -۲) نباشند، داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار نیستند (حبیبی، ۱۳۹۱). همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، مقادیر کشیدگی و چولگی متغیرها بین ۲ و -۲ قرار دارد و در نتیجه توزیع داده‌ها در تک متغیره‌ها نرمال است. پس از حذف

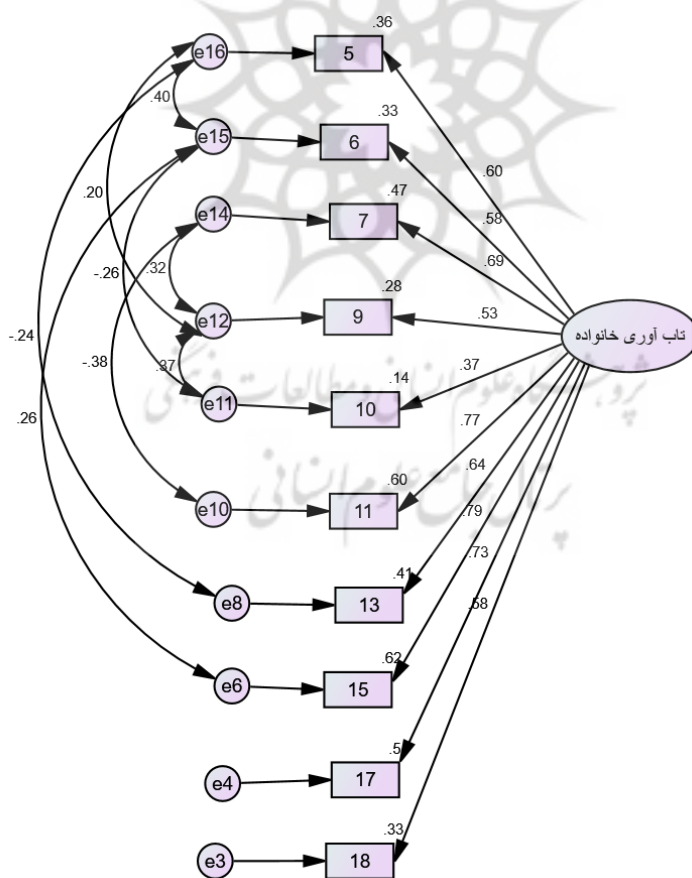
داده‌های پرت با روش ماهالانوبیس، و با اطمینان از مفروضه نرمال بودن چند متغیره به بررسی مدل‌های اندازه‌گیری و تحلیل عاملی تاییدی ابزارها پرداخته شد. در مدل‌های اولیه سؤال‌هایی که ضریب مسیر آن‌ها، (بارهای عاملی^۵ آن‌ها) پایین بود (کمتر از ۰/۴) حذف شدند. در پرسشنامه تعهد زناشویی سؤال‌های ۳، ۴، ۵، ۷، ۱۱، ۱۲، و ۱۴ حذف شدند و تعداد سؤال‌های پرسشنامه به ۷ سوال، در پرسشنامه تاب‌آوری خانواده سؤال‌های ۱۹، ۱۶، ۱۴، ۱۲، ۸، ۴، ۳، ۲، ۱، و ۲۰ حذف شدند و تعداد سؤال‌های پرسشنامه به ۱۰ سوال، کاهش پیدا کرد. در پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی نیز سؤال‌های ۱۵، ۱۶ و ۲۳ حذف شدند و تعداد سؤال‌های پرسشنامه به ۲۱ سوال کاهش پیدا کرد.

4- mahalanobis distance
5-factor loading

1 Reliability
2 kurtotic
3 Skewness

شکل ۱. مدل اندازه گیری متغیر تعهد زناشویی

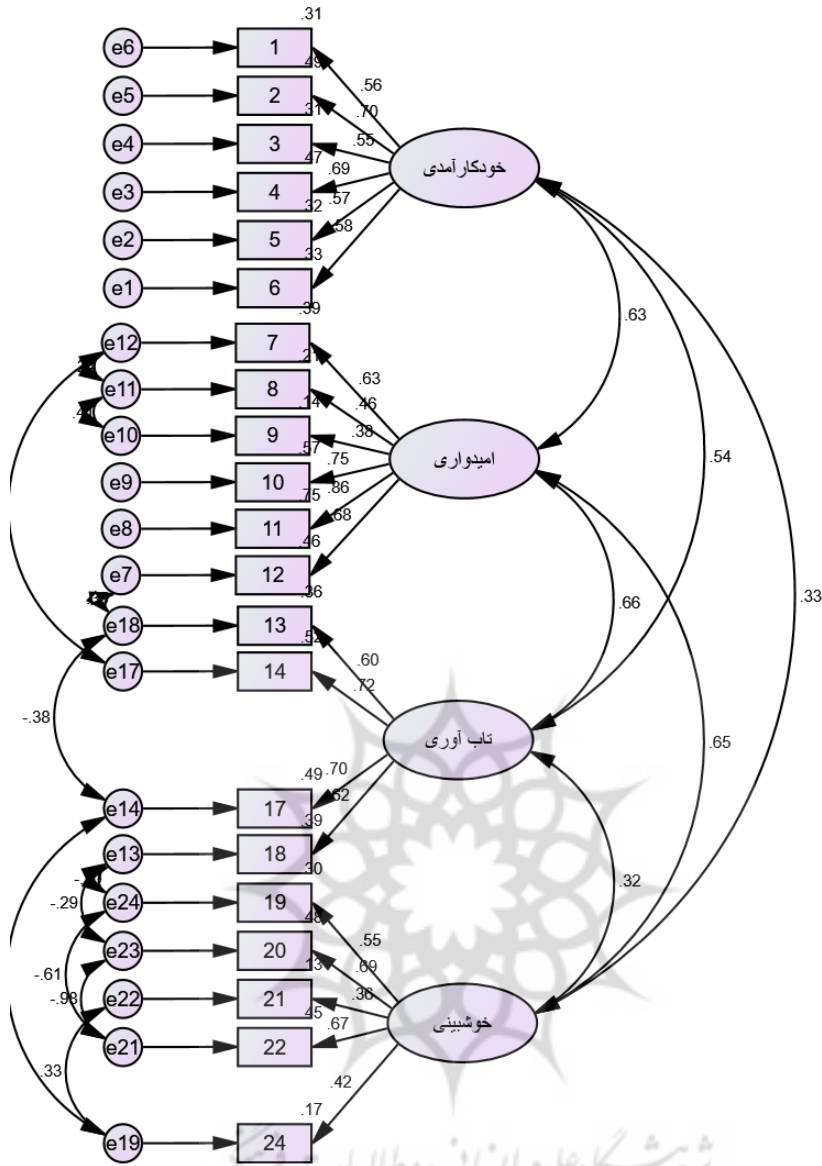

شکل ۲. مدل اندازه گیری تاب آوری خانواده

[Downloaded from jayps.iranmehr.ac.ir on 2023-11-18]

[DOR: 20.1001.1.28212525.1402.4.1.43.3]

[DOI: 10.52547/jspnay.4.1.90]

شکل ۳. مدل اندازه گیری سرمایه روان شناختی

جدول ۲. شاخص های برازش مدل اندازه گیری متغیرهای پژوهش در مدل های اصلاح شده

متغیر	X ²	df	p	X ² /df	RMSEA	CFI	IFI	GFI
مدل اصلاح شده تعهد زناشویی	۲۸/۸۹۶	۱۰	۰/۰۰۱	۲/۸۹	۰/۰۸۳	۰/۹۷۴	۰/۹۷۴	۰/۹۶۹
مدل اصلاح شده تاب آوری خانواده	۶۳/۵۷۱	۲۷	۰/۰۰	۲/۳۵۴	۰/۰۷	۰/۹۶۹	۰/۹۶۹	۰/۹۵۳
مدل اصلاح شده سرمایه روان شناختی	۸۰۷/۷۳۹	۱۷۱	۰/۰۰	۴/۷۲	۰/۰۹۱	۰/۹۰۰	۰/۹۰۰	۰/۹۰۰
برازش قابل قبول				کمتر از ۵	کمتر از ۰/۱	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹

مناسب بدست آمد. تمامی شاخص‌های برازش در مدل‌های اصلاح شده نشان از برازش مناسب مدل‌های اندازه‌گیری و در نتیجه روایی مطلوب ابزارها در جمعیت نمونه داشتند.

با حذف سؤالات، و اصلاح مدل‌ها شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)، و خطای ریشه مجذور میانگین تقریب RMSEA مناسب برآورد شد. همچنین مقدار کای اسکور برازش شده (CMIN/DF) که شاخص مناسبی برای تصمیم‌گیری درباره برازش مدل است،

جدول ۳. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه‌ها

متغیر	تعداد گویه	ضریب آلفا
تعهد زناشویی	۷	۰/۸۰۶
تاب‌آوری خانواده	۱۰	۰/۸۶۹
سرمایه روان‌شناختی	۲۱	۰/۸۷۰

داد مدل می‌تواند تاب‌آوری خانواده را بر اساس تعهد زناشویی و سرمایه روان‌شناختی پیش‌بینی کند ($R^2 = ۷/۶۷$ و $F < ۰/۰۱$). همچنین مقدار $R = ۰/۳۵۴$ و $R^2 = ۰/۱۲۵$ در ادامه نتایج رگرسیون گزارش شده است.

مطابق با جدول ۳ بالاترین ضریب آلفا مربوط به پرسشنامه تاب‌آوری خانواده است. مقادیر ضریب آلفا نشان می‌دهد پرسشنامه‌ها از همسانی درونی مناسبی برخوردار هستند. برای بررسی فرضیه پژوهش از رگرسیون چند متغیره استفاده شد. نتایج رگرسیون نشان

جدول ۴. نتایج رگرسیون

متغیر	B	ضرایب بتا	t	سطح معنی داری	VIF	Tolerance
مقدار ثابت	۴۶/۴۰	-	۱۰/۰۴	۰/۰۰۱	-	-
تعهد	۰/۵۴۰	۰/۲۶۸	۳/۰۹	۰/۰۰۱	۰/۹۱۱	۱/۰۹
خودکارآمدی	۰/۳۲۰	۰/۱۵۶	۲/۰۵	۰/۰۲۰	۰/۵۷۱	۱/۷۵
امیدواری	۰/۲۵۶	۰/۱۴۰	۱/۶۶	۰/۰۹۸	۰/۴۵۸	۲/۱۸
تاب‌آوری	-۰/۲۳۴	-۰/۱۳۶	-۱/۲۴	۰/۰۸۵	۰/۷۸۱	۱/۲۸
خوش‌بینی	-۰/۲۶۰	-۰/۱۴۱	-۱/۰۷	۰/۰۷۱	۰/۷۳۵	۱/۳۶

خانواده را پیش‌بینی کند. در رابطه تعهد زناشویی با تاب‌آوری خانواده پژوهشی یافت نشد. در تبیین رابطه تعهد زناشویی با تاب‌آوری خانواده می‌توان گفت تعهد زناشویی حدی است که در آن افراد دیدگاه بلند مدتی در مورد ازدواجشان دارند، برای رابطه شان فداکاری می‌کنند برای حفظ، تداوم و تقویت و همبستگی و باهم بودنشان قدم بر می‌دارند و با همسرشان حتی زمانیکه ازدواجشان پاداش دهنده نیست، می‌مانند. در مدل سرمایه‌گذاری تعهد که توسط رسبالت (۱۹۸۰) مطرح شده به نوعی هزینه فایده‌کرن است و در قبال عهد شکنی پرسشی

مقدار آماره‌های VIF و Tolerance نشان داد مغرو ضه عدم هم خطی متغیرهای پیش‌بین برقرار است. نتایج نشان داد تعهد زناشویی با اطمینان ۹۹ درصد و خودکارآمدی با اطمینان ۹۵ درصد تاب‌آوری خانواده را پیش‌بینی می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

بطور کلی یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین تعهد زناشویی و خودکارآمدی که یکی از مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی است با تاب‌آوری خانواده رابطه وجود دارد. و تعهد زناشویی و خودکارآمدی می‌توانند تاب‌آوری

بلکه شامل توانایی انتقال و رشد شخصی است که قادر است به مجموعه خانواده توانایی و قدرت مقابله با استرس را عطا بخشد (والش، ۲۰۰۳). بنابراین افراد کارآمد تر دارای ظرفیت‌های فردی بالاتری برای مواجهه با مسایل و چالش‌ها، هستند و این امر تاب‌آوری خانواده را تحت تاثیر قرار می‌دهد. در مورد عدم رابطه سایر خرده مقیاس‌های سرمایه روان شناختی با تاب‌آوری می‌توان به عوامل قومی و فرهنگی جمعیت نمونه اشاره کرد که در این پژوهش کاملاً مشهود است.

با توجه به اینکه پژوهش در شهر تکاب بر روی مردان و زنان متأهل که در آموزش و پرورش و ادارات شاغل بودند و همچنین اولیای دانش آموزان که در دسترس بودند، صورت گرفته است، لذا تعمیم نتایج این پژوهش به سایر نمونه‌ها (از نظر شهر)، با محدودیت همراه است. این پژوهش با همه گیری ویروس کووید ۱۹ همراه بود که دسترسی به جمعیت نمونه را با محدودیت مواجه می‌کرد. برخی متغیرها مانند، عدم اطمینان از فاش شدن اطلاعات حاصل از پژوهش، و... نتایج این پژوهش را متاثر ساخت. در شهر استان تکاب از توابع استان آذربایجان غربی و در نمونه محدود، نگاه مساعدی نسبت به همکاری در پژوهش‌ها وجود نداشت. اهمیت تعهد زناشویی توجه به حفظ بنیان و کیان خانواده از عوامل مهمی است که باید مد نظر قرار گیرد. از این رو پیشنهاد می‌شود نتایج این پژوهش در مقالات و مجلات مربوط به در اختیار عموم قرار گیرد. همچنین آموزش و پرورش می‌تواند نهادی تاثیر گذار و فرهنگ ساز در این زمینه باشد.

موازين اخلاقي

در این پژوهش موازين اخلاقي شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند. پس از اتمام پژوهش گروه گواه نیز تحت مداخله قرار گرفتند.

تشکر و قدردانی

پژوهش‌گران مرا تب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت‌کنندگان این پژوهش و تمامی کسانی که در روند این مطالعه همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

که دارد این است که به چه قیمت این تعهد یا پیمان را نادیده گرفته و یا به آن پای بند بمانم. زوج‌هایی که رویکرد و نگاه بلند مدت به ازدواج و منافع آن دارند در جهت حفظ آن سعی می‌کنند در هنگام مواجهه با مسایل و مشکلات با یکدیگر مشارکت داشته و برای حفظ ساختار و منافع مشترک خانواده از تلاش فروگذار نمی‌کنند بنابراین تاب‌آوری خانواده با هدف حفظ ساختار خانواده و حفظ منافع خانواده افزایش می‌یابد. در سیستم تاب‌آوری خانواده والش (۲۰۰۳) سیستم باورهای خانواده بشدت بر نظر خانواده به بحران، رنجی که اعضای خانواده تحمل می‌کنند و انتخاب گزینه‌های متعدد در قبال بحران تاثیر گذار است. فرایند و رویکرد در قبال بحران از باورهای خانواده سازمان می‌یابد و در موقعیت‌های بحرانی از معنی، امیدواری، دیدگاه خوش بینانه و تکیه بر معنویت، کمک می‌گیرد (نیلفروشان، ۱۳۹۸). مسلم است مطابق با این دیدگاه تا چه اندازه باور به تعهد و متعهد بودن می‌تواند تاب‌آوری خانواده را تحت تاثیر قرار دهد.

پژوهش احمدی (۱۳۹۴) نشان داد که متغیرهای دینداری و صمیمیت پیش‌بینی کننده‌های قوی برای تعهد زناشویی هستند لیکن متغیر دینداری پیش‌بینی کننده قوی تری نسبت به متغیر صمیمیت است. نتایج پژوهش شهبها (۱۳۹۲) نشان داد زوج درمانی اسلام محور بر خوش بینی زوجین و تعهد زناشویی اثربخشی معناداری دارد. نتایج نشان داد رویکرد اسلام محور در زوج درمانی به طور معناداری خوش بینی و تعهد زناشویی را در بین زوجین افزایش می‌دهد.

در پژوهش‌های پیشین تا کنون رابطه سرمایه روان شناختی و تاب‌آوری مورد بررسی قرار نگرفته است و همراستا با این پژوهش، پژوهشی یافت نشد. در تبیین رابطه خودکارآمدی و تاب‌آوری می‌توان گفت در سرمایه روان‌شناختی، کارآمدی به معنی اعتماد به نفس و اعتقاد به تحقق اهداف یا وظایف تعریف شده است (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷) و همچنین سرمایه روان‌شناختی عبارت از اطمینان داشتن به اینکه فرد می‌تواند تلاش لازم و موفقیت آمیز را در مواجهه با تکالیف چالش انگیزی که با آن‌ها روبرو می‌شود از خود بروز دهد. مفهوم تاب‌آوری خانواده بیشتر از اداره شرایط بحرانی یا تحمل آن است

- Journal of Family and Economic Issues, 39(2), 191-204.
- Farhoush, M., Radmard, H., Mir Mohammadian, S. M. H., Palangi, Z. (2017). "The mediating role of family resilience in the relationship between Islamic lifestyle and Islamic life satisfaction" *Lifestyle Research*, 3(2).
- Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2016). *Family therapy*. Translated by Mehrdad Firoz Bakht, second edition. Tehran: Rasa
- Habibi, A. (2012). *The general structure of confirmatory factor analysis*, online book
- Hadi, S. (2016). *The structural model of developing marital commitment based on attachment styles with the mediation of primary maladaptive schemas and self-control among people who committed marital infidelity*. Doctoral thesis. Allameh Tabatabai University.
- Benzie, K., & Mychasiuk, R. (2009). *Fostering Family Resiliency: a review of the key protective factors*. *Child and Family Social Work*, 14, pp 103-114
- Khandandel, S., & Kavianfar, H. (2015). *The role of trust in interpersonal relationships and family resilience in the marital satisfaction of working couples*. *Family Pathology, Counseling and Enrichment*, 1(1).
- Luthans, F; Avolio, B. J; Avey, J. B & Norman, S.M. (2007). *Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction*, *Personnel Psychology*, 60, 541-572.
- Mashayekh, M. (2012). *A collection of essays on family studies in Razavi's biography*, editor: Akram Javad Nemati, Imam Reza Cultural and Art Foundation Publications, Mashhad, pp. 221-249
- Mashayekh, M., Borjali, A., Delawar, A., & Shafiabadi, A. (2011). *Modeling veteran family resilience based on cognitive and emotional variables*. *Military Psychology*, 2(8), 1-23.
- Maurović, I., Liebenberg, L., & Ferić, M. (2020). *A review of family resilience: Understanding the concept and operationalization challenges to inform research and practice*. *Child Care in Practice*, 26(4), 337-357.
- McCubbin, H. I., & McCubbin, M. A. (1993). *Families coping with illness the resiliency model of family stress, adjustment and adaptation*, In: *Families, Health and Illness* (eds C.B Danielson, B. H. Jamel-Bissell & P. Winsted-Fry), PP.21-63. CCVMosby, St. Louis, MO.
- Navaei, A. A. (2013). "The model family in Islam" *Journal of Islamic Social Research*, 19(2).

مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نقش داشت.

تعارض منافع

نویسندگان این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

References

- Ahmadi, Z. (2015). *Predicting marital commitment based on religiosity and marital intimacy*. International Conference on Psychology and Culture of Life, Tehran.
- Amani, A. (2015). *Effectiveness of group reality therapy on self-esteem and marital commitment of couples*. *Counseling and family psychotherapy*, (18).
- Amatoy, P. R. (2008). *Continuity and change in marital quality between 1980 and 2006*. *Journal of Marriage and the Family*, 65, 1-22.
- Asadpour, A. (2016). *Anthropological study of the relationship between religious beliefs and the stability of marital bonds: from the point of view of the married people of District 1, District 10, Tehran*, *Farhang Islamic Magazine*, 41, 42
- Aydogan, D., & Dincer, D. (2020). *Creating resilient marriage relationships: Self-pruning and the mediation role sacrifice with satisfaction*. *Current Psychology*, 39(2), 500-510.
- Aynechi, A. (2018). *Modeling family resilience based on individual and family factors: the role of individual resilience*. *Quarterly Journal of Women and Family Studies*. (9).
- Behjati, K., & Rezapour, M. S. (2020). *The relationship between family environment, marital commitment, spousal support and self-care behaviors in cardiac patients: a structural study*. *Journal of Health Psychology*: (35).
- Brace, N., Camp, R., & Senelgar, R. (2012). *Analyzing psychological data with SPSS program*. Translated by Khadijah Aliabadi and Seyyed Ali Samadi. Tehran: Doran Publishing House.
- Chami, M., Zare Bahramabadi, M., Asgharanjad A. A., & Shiroudi, Sh. (2019). *Compilation and validation of family resilience model based on Quranic teachings*. *Quran and Medicine*, 4(5):124-135
- Dew, J., & Jackson, M. (2018). *Commitment and relationship maintenance behaviors as marital protective factors during economic pressure*.

- Nilfroshan, Z., Abedi, M., Ahmadi, Seyed Ahmad (2019). Classification and assessment of family pathology. Tehran: Tehran University Press.
- Shahba, S., Yadgar, M., Lorestani, F., Maleki, F., Sam Daliri, S., & Alahverdi Yani, Kh. (2013). "The effect of Islam-based couple therapy training on couples' optimism and marital commitment. *Journal of Human Sciences Research*, 4(22).
- Taghiyar, Z., & Pahlavanzadeh, F. (2019). Investigating the effectiveness of narrative therapy approach on marital commitment and sexual satisfaction of women. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 20(2), 110-120.
- Thomas, D. A. (2011). Reaching resilience: Protective factors and adult children of divorce. Retrieved from http://counselingoutfitters.com/vistas/vistas11/Article_22.pdf
- Walsh, F. (2003). Family resilience: A Framework for clinical practice. *Family Process*, 42(1), 1-18.

